

Redengevende omschrijving gemeentelijke monumentenlijst

Markt 7-9

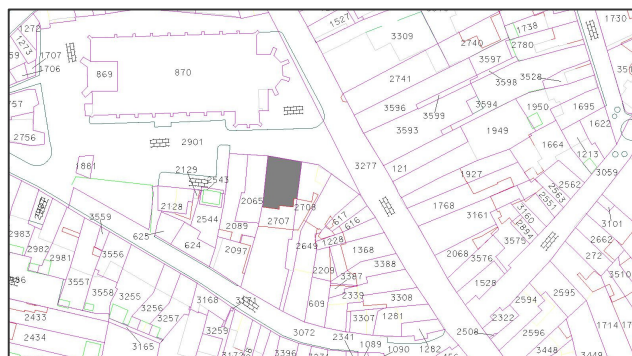
Monumentnummer : GM066

Straat : Markt
Huisnummer : 7-9
Toevoeging : ---
Postcode : 6981 CJ

Kadastrale aanduiding : Doesburg
Sectie : C
Nummer : 2707

Naam object : ---
Bouwjaar : 17^e eeuw, 1883, ca. 1930
Architect : nb
Oorspronkelijke functie : woonhuis
Huidige functie : woonhuis

Inventarisatie/beschrijving : dhr. J. Krijnen
Datum beschrijving : 21-06-2013
Datum aanwijzing : 25-02-2014

Situering

Pand gelegen aan de Kerkstraat centraal in de historische binnenstad van Doesburg, op een locatie waar de straat geleidelijk verbreedt tot de Markt naast de St. Martinuskerk. Het pand staat met de voorgevel langs de markt.

Opbouw

Tweelaags, uit twee oudere casco's bestaand pand op rechthoekige plattegrond onder twee schilddaken. Het pand is (deels) onderkelderd, heeft een begane grond, twee bovenwoningen naast elkaar op de eerste verdieping en twee zolders. De winkelruimte op de begane grond is open verbonden met de panden Markt 1, 3 en 5. Het heeft op het

zelfde perceel een pakhuis aan de Kosterstraat waarmee het op de begane grond met éénlaags bebouwing is verbonden. Dit deel van de opstallen wordt niet beschreven.

Historie

De Markt maakt deel uit van de vroegste stadsuitleg uit de eerste helft van de dertiende eeuw. De aanpalende Kerkstraat functioneert vanouds als verbinding tussen de Koepoortstraat en Ooipoortstraat, feitelijk de hoofdas van de historische stad. Het deel van de Markt dat met een gebogen gevellijn overgaat in de Kerkstraat vormde de overgang van straat naar kerkhof.

Beknpte bouwgeschiedenis

Van de vroegste bouwgeschiedenis van het dubbele perceel is weinig (zichtbaar) bewaard gebleven, op zolder van het rechter deel (Markt 9) zijn in de kapconstructie vierkante gezaagde, eiken daksporen hergebruikt: een aanwijzing voor een voorganger uit de zeventiende eeuw of ouder. Van de voorloper van het linker deel (Markt 7) is zo goed als niets bekend.

Markt 9 is in 1883 vrijwel herbouwd, waarbij het bestaande huis met een verdieping werd opgehoogd. Van deze voorganger werden de bouwmuren opgenomen en de eiken daksporen hergebruikt.

Tussen 1922 en 1937 is het huidige bakstenen gevelbeeld tot stand gekomen, waarbij het winkelinterieur werd samengevoegd en met name het linker deel, Markt 7, volledig nieuw werd opgetrokken met incorporatie van de bouwmuren en tongewelfde kelder van de voorganger. Het kreeg toen een plat dak. Bij de rechter helft bleef het bestaande schilddak gehandhaafd. Het linker deel kreeg rond 1995 alsnog een volledig nieuw schilddak.

In 1962 en 1984 is de pui gewijzigd en de winkel gemoderniseerd, vooral door het aftimmeren van ruimten met plaatmateriaal, voor het laatst gebeurde dit in 2007 toen een gevelbrede, naar de periode rond 1930 historiserende winkelpui werd geplaatst.

Exterieur

De voorgevel is een zes vensterassen brede, bakstenen voorgevel gemetseld in Noords verband met terugliggende voegen. Achter de gevel gaan twee oudere casco's schuil. De gevel wordt op de begane grond ingenomen door een in 2007 geplaatste houten winkelpui op een natuurstenen plint, links en rechts geflankeerd door de gemetselde muurdammen van de gevel. De historiserend vormgegeven winkelpui heeft de hoofdentree rechts van het midden, de bovenwoning Markt 9 is toegankelijk middels een herplaatste deur uit ca. 1930, geheel rechts in de pui. De pui heeft een meervaks verdeling met boven elk vak een bovenlicht met glas-in-lood.

Op de verdieping is de gevel voorzien van zes evenredig verdeelde, identieke vensters met draairamen gevat in kozijnen met vaste, ongeprofileerde kalven en bovenlichten met groen en mangaan getint glas-in-lood. In de muurdammen tussen de vensters zijn ter hoogte van de boven- en onderdorpels halfsteens rollagen opgenomen. De scheiding tussen de twee oudere casco's wordt gemarkeerd door een bredere, centrale muurdam die is verbijzonderd door een verticaal, decoratief gemetseld element die eindigt in de brede strook metselwerk tussen de vensters en de gevelrand. In deze zône zijn direct boven de vensters afwisselend terugliggende lagen metselwerk toegepast, erboven een

band waarin diverse lagen zijn gedecoreerd met gekoppelde koppen. De gevel wordt aan de bovenzijde afgedekt met een rij gevelpannen.

Boven de gevelrand wordt het gevelbeeld ingenomen door twee dakschilden met elk een platte dakkapel met twee enkelruits draairamen. De dakkapellen hebben vlakke boeiboorden met een afsluitlat en zinken kraal. Het rechter dakschild is gedekt met grijs gesmoorde tuile du nordpannen, het linker dakschild met grijs gesmoorde oude Hollandse pannen.

De achtergevel is met portland cement gepleisterd en bestaat op de verdieping uit de achtergevels van de twee oudere casco's, op de begane grond zijn de gevels in 1977 gesloopt en de gevels erboven opgevangen met stalen balken.

De achtergevel van nummer 7 bestaat uit een viervaks houten pui met houten, enkelruits draairamen boven houten panelen en een doorlopende onderdorpel, boven vaste kalven klappramen met blank glas-in-lood. De gevel wordt afgesloten met modern plaatmateriaal en een zinken mastgoot.

De achtergevel van nummer 9 heeft twee openingen, rechts een schuifvenster met vierruits schuifraam met brede middenroede en een tweevaks bovenraam boven een wisseldorpel. Het venster heeft een houten lekdorpel en gesmede duimen en wervels voor luiken of persiennes. Het linkervenster is in het verleden naar beneden verlengd en voorzien van dubbele openslaande deuren met een gesloten paneel beneden en twee glaspanelen boven. De deuren geven toegang tot het plattedak boven de winkel. Beide bovenramen zijn voorzien van blank glas-in-lood met een smal kader van groen glas. De gevel wordt aan de bovenzijde afgesloten met een boeiboord en een zinken kraal.

Interieur

Kelder: Markt 7 is naar verluidt onderkelderd met een tongewelfde kelder met de kruin haaks op de straat. De kelder is vanuit de winkelruimte (moeilijk) toegankelijk en is niet bezocht. De kelder van Markt 9 bevindt zich aan de straatzijde en is toegankelijk middels een luik vanuit het halletje naar de bovenwoning. Het is een kleine vlak gedekte ruimte zonder trap, waarvan de vloer is betegeld met roodbakkende tegels. De ruimte is niet bezocht.

Begane grond: deze bestaat uit een kleine hal rechts aan de straat met de opgang naar de bovenwoning. De rest van de plattegrond wordt volledig ingenomen door de met de panden Markt 1, 3 en 5 doorgebroken winkelruimte, op constructieve punten onderbroken met omtimmerde stalen kolommen. De winkelruimte is een volledig met modern plaatmateriaal en verlaagde plafonds afgewerkte ruimte, aan de straatzijde van daglicht voorzien door een winkelpui. De constructie is nergens in het zicht.

Eerste verdieping: een houten verdreven trap voert vanaf het halletje rechts voor naar de bovenwoning Markt 9. De indeling van de bovenwoning bestaat uit een gang rechts met trappenhuis, twee inbouwkasten en een toilet, een kamer aan de straatzijde en links een alkoofkamer, vervolgens een keuken, een tweede alkoofkamer die functioneert als doorloop naar de bovenwoning van nummer 7 en aan de achterzijde een kamer. Alle vertrekken en kasten zijn toegankelijk middels paneeldeuren met architraaflijsten, de vertrekken zijn gedekt met stucplafonds met vlakke lijsten. Centraal in de gang is de trap gesitueerd die aanlandt met een achzijdige trappaal met vlakke, achzijdige knop en op de verdieping een houten balustrade heeft met geprofileerde handlijst en gedecoreerde, gietijzeren balusters. Een zelfde trappaal, handlijst en dito balusters zijn ook toegepast voor het vervolg van de trap naar de zolder, die is uitgevoerd met twee kwarten.

De woonkamer aan de straatzijde heeft een forse, eenvoudig gedecoreerde zwartmarmeren schouw links en is voorzien van een stucplafond met fleuraal gedecoreerd middenornament met ranken en bloemboeketten in vazen. De ruimte wordt van daglicht voorzien door middel van drie vensters met licht getint glas-in-lood in de bovenramen en draaiende onderramen die zijn voorzien van historisch beslag. Direct achter de woonkamer is een alkoofkamer gesitueerd en vervolgens de keuken. Deze keuken is mogelijk nog voorzien van een groot deel van de inventaris uit 1883, zoals het aanrecht met onderkasten en een enkele bovenkast bij de deur. Dit blijkt uit een vergelijking van de bestaande situatie met de bewaard gebleven bouwtekening uit dat jaar. Ook de aanwezige historische schouwboezem met rookkanaal komt overéén met de positie op de plantekening.

Een paneeldeur met vierruits bovenvak, gevuld met verschillende soorten blank kathedraalglas geeft toegang tot de kamer aan de achterzijde. Deze kamer wordt door twee vensters van daglicht voorzien. Links is een eenvoudig gedecoreerde, houten schouw aanwezig, een paneeldeur met architraaflijst geeft toegang tot de achterste alkoofkamer. Het vertrek is gedekt met modern plaatmateriaal. Op de gehele etage was van de constructie ten tijde van het bezoek niets in het zicht.

De achterste, voormalige alkoofkamer geeft toegang tot de *bovenwoning van Markt 7* via een dubbele deur: een paneeldeur met twee glaspanelen gescheiden door een verticale roede aan de zijde van nummer 9 en een viervaks Bruynzeeldeur voorzien van drie ruitjes van gekleurd kathedraalglas in het bovenste vak aan de zijde van nummer 7. Dit deurtype is overigens toegepast voor alle vertrekken op de eerste verdieping van de bovenwoning van Markt 7. De indeling bestaat hier uit een gang geheel rechts, een kamer aan de straatzijde met erachter een keuken. Centraal een overloop met recente trap naar de zolder en aan de achterzijde een kamer. Dit achterste vertrek en de keuken zijn niet bezocht. De woonkamer is een ruimte die aan de straatzijde van daglicht wordt voorzien door drie vensters met licht getint glas-in-lood in de bovenramen en draaiende onderramen. Rechts is een eenvoudig gedecoreerde, zwartmarmeren schouw aanwezig met een gaskachel. De kamer en de overige vertrekken op de verdieping hebben vlak gedekte stucplafonds met een brede, ongedecoreerde en vlakke stuclijst.

Zolder: De kapconstructie en indeling op zolder van Markt 7 is rond 1995 volledig nieuw tot stand gekomen en wordt hier niet verder beschreven.

De zolder van Markt 9 is een open ruimte met aan de straatzijde een afgetimmerde zogenaamde meidenkamer, volledig met kraalschroten afgetimmerd en toegankelijk met een paneeldeur met vierruits raam in het bovenvak. Op de rest van de zolder is de kapconstructie geheel in het zicht en bestaat uit een viertal grenen A-spanten met hangwerk die door middel van gordingen sporen opvangen. Voor de sporen is geschild vuren rondhout gebruikt, afgewisseld met vierkant gezaagde, hergebruikte eiken sporen, daterend uit de zeventiende eeuw of eerder. Een kleine sprong in de rechter borstwering markeert de overgang naar het smallere achterste deel van de plattegrond.

Bouwdossiers

1883	nieuwbouw Markt 9 voor J.L. Lamers
23-02-1904	nieuwe winkelpui Markt 7
12-02-1918	samenvoegen winkelruimten Markt 7 en 9
18-07-1922	bouw keuken en toilet achterzijde Markt 7
15-03-1927	bouw bergruimte achterzijde
21-05-1953	uitbreiden winkel achterzijde richting magazijn Kosterstraat 14
27-06-1962	nieuwe winkelpui
17-01-1977	samentrekken winkelruimten Markt 3,5, en 7-9 en verwijderen van indelingen en bouwmuren
12-11-1979	trekken winkelruimte Markt 1 bij Markt 3-9
02-10-1984	aanpassen winkelpui
11-10-2007	nieuwe winkelpui en aanpassen opgang bovenwoning Markt 9

Literatuur

Niet bekend

Waardering

Het gekoppelde pand dateert overwegend uit de negentiende en jaren dertig van de twintigste eeuw. Uit beide bouwperiodes zijn onderdelen goed bewaard gebleven. Leidend voor de waardebeoordeling zijn de gaafheid van de architectuur in combinatie met de ligging in de straatwand en enkele onderdelen van beide huizen, zoals het casco van nummer 9 met de historische kapconstructie, de behouden gebleven indeling en afwerking van beide bovenwoningen, waarbij met name de negentiende-eeuwse indeling en afwerking van Markt 9 voor Doesburg gaaf behouden is gebleven.

Pand van algemeen belang voor de gemeente Doesburg vanwege de architectuurhistorische, stedenbouwkundige en cultuurhistorische waarde. Het pand is architectuurhistorisch van belang als goed bewaard gebleven voorbeeld van een woon-winkelpand vormgegeven in gedecoreerde baksteenarchitectuur, gebouwd tussen 1922 en 1937.

Het pand is stedenbouwkundig van belang vanwege de bijdrage aan de lokaal-topografische situatie en de historisch-ruimtelijke samenhang met de buurpanden in de directe omgeving.

Het pand is cultuurhistorisch van belang vanwege het gaaf bewaard gebleven interieur van de bovenwoning van Markt 9 en de relevantie als voorbeeld van een woninginterieur uit 1883.